

Donner

de vertrouwelijkheid van het overleg met het OM schenden.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 16.45 uur tot 17.00 uur geschorst.

Voorzitter: Van Heemst

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet educatie en beroeps- onderwijs en de Wet op het onderwijstoezicht met het oog op de verbetering van de kwaliteit van examens van beroepsopleidingen (29205).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Mosterd** (CDA): Voorzitter. Het Kwaliteitscentrum examinering is voor de CDA-fractie een heel belangrijk punt, dat zij graag steunt. In het verleden hebben wij daar ook geen enkel misverstand over laten bestaan. Het is van belang dat de kwaliteit van de examens in het beroepsonderwijs, waarover al lange tijd discussie bestaat, wordt verbeterd door dit kwaliteitscentrum. Er is een uitvoerige schriftelijke behandeling geweest, waarbij de CDA-fractie een behoorlijk aantal vragen heeft ingediend. De regering is op al die vragen uitgebreid ingegaan. Waarom dan toch de keuze voor een plenaire afronding? Er zijn drie punten die voor mij nog van belang zijn. Ik denk dat dit voor het kwaliteitscentrum ook punten van aandacht moeten blijven. Deze punten zijn: het draagvlak, de neiging tot bureaucratie en de leerstandaarden. Kan KCE datgene wat het moet doen daadwerkelijk waarmaken?

Er moet draagvlak zijn voor KCE, zowel in het onderwijs als in het bedrijfsleven. Voor het beroepsonderwijs is dat van het allergrootste belang. Daarnaast is ook gestreefd. In het verleden ben ik echter benaderd door mensen uit het bedrijfsleven die zeiden dat het helemaal niet goed ging met KCE, omdat er onvoldoende naar het bedrijfsleven zou worden geluisterd. Over die geluiden hebben wij vaak gesproken, ook met de regering. Dat heeft ertoe geleid, dachten wij, dat het probleem

redelijk was opgelost. Er moet echter wel een balans zijn tussen het bedrijfsleven en het onderwijs. Het onderwijs is dan wel verantwoordelijk voor het afnemen van het examen, maar het bedrijfsleven is nadrukkelijk betrokken bij de totstandkoming ervan. De bedrijven moeten de gediplomeerden op een gegeven moment ontvangen en moeten het er over eens zijn dat zij het niveau hebben dat door het diploma wordt gesuggereerd. Ik vraag de staatssecretaris om dat draagvlak zowel bij het onderwijs als bij het bedrijfsleven in de gaten te houden en de Kamer te rapporteren als hierin veranderingen optreden.

Tot mijn verbazing kreeg ik vandaag een brief van VNO-NCW, waarin staat dat de positie van VNO-NCW onvoldoende is vastgelegd in de zaken die het bedrijfsleven naar voren heeft gebracht over de nieuwe examensystematiek. Ik maak van de gelegenheid gebruik om de staatssecretaris te vragen, hier nog eens op in te gaan. Hieruit blijkt ook dat mijn zorg voor voldoende draagvlak in zowel bedrijfsleven als onderwijs nog steeds actueel is.

De heer **Balemans** (VVD): Het draagvlak is prima. Volgens het wetsvoorstel zijn de instellingen verantwoordelijk voor de examens, terwijl de kwaliteitscontrole plaatsvindt door het KCE. Het gaat toch juist om de waarborg? Dat draagvlak komt vanzelf tot stand, omdat de instellingen zelf hun examens kunnen maken, zij het met een controle achteraf.

De heer **Mosterd** (CDA): Dat is allemaal mooi, maar het bedrijfsleven moet het dan ook zo ervaren. Dat zal de heer Balemans toch met mij eens zijn. Men moet het idee hebben dat men er voldoende in is gehoord. De bedrijven moeten het idee hebben dat de zaken die zij van belang vinden, aan de orde komen. Daar gaat het mij om. Als men zich daarvan afkeert, kunnen er wel allerlei dingen zijn afgesproken, maar dan zijn wij weer terug bij af. Dat willen wij geen van allen.

De heer **Balemans** (VVD): Ik ken de brief van VNO-NCW niet, maar ik geloof u uiteraard op uw woord als u zegt wat erin staat. U stelt nu de vraag aan de staatssecretaris, maar wat vindt u zelf? Vindt u dat er voldoende waarborgen zijn in de wet

en dat het draagvlak voldoende is geregeld? Zoiets moet natuurlijk ook groeien.

De heer **Mosterd** (CDA): Dat klopt. Ik had de indruk dat de zaak behoorlijk was uitgediscussieerd. Beide partijen vonden dat de balans aanwezig was. Daarom verbaasde het mij dat ik vandaag die brief kreeg. Omdat ik hem vandaag heb gekregen geef ik de informatie door aan de staatssecretaris. Dit blijkt een punt te zijn dat voortdurend onze aandacht moet blijven houden. Om die reden had ik het sowieso als een van de drie punten naar voren willen brengen, zelfs los van de brief.

Mijn tweede punt betreft bureaucratie. De regering zegt dat de bureaucratie door de gekozen KCE-oplossing zal afnemen. Ik geloof dat, ook als ik het oude systeem vergelijk met het nieuwe, waar wij echt achter staan. Wij kennen alle bezwaren van het oude systeem met marktwerking en weten wat daar allemaal voor moest worden gedaan. Wij moeten er echter wel alert op zijn dat KCE inzake de examens niet méér zal vragen dan echt nodig is. Ik zeg niet dat alles moet worden beperkt tot een minimum, maar dat men zich steeds moet afvragen wat echt nodig is. Er moet niet meer worden gevraagd. Dat is de volgens de CDA-fractie de manier om bureaucratie te vermijden. Vandaag kreeg ik een brief binnen van de BVE-raad. Hij laat alle positieve geluiden over KCE klinken, maar stelt toch dat KCE het risico van toeneemende bureaucratiesering meebrengt. De BVE-raad ziet dus het gevaar. Hij wijst er ook op dat wij net bezig zijn om in het mbo op competenties over te gaan. De raad vraagt zich af of de examensystematiek en het werk van KCE daarop voldoende aansluiten. Wil de staatssecretaris dat punt ook eens bekijken?

Mijn derde punt betreft de leerstanden waarmee KCE werkt en waaraan moet worden voldaan. Aan de leerstanden zit enerzijds een procedurele, organisatorische kant en anderzijds een inhoudelijke kant. Men zal de procedurele, organisatorische kant best snel geheel op orde hebben. Er is echter een groot aantal opleidingen en instellingen. De staatssecretaris schrijft in haar antwoorden weliswaar dat KCE de inhoud heel snel op adequaat niveau zal kunnen toetsen, maar ik betwijfel of zij daarin gelijk heeft; ik hoop

Mosterd

overigens van wel. Kan zij er, ondanks al het enthousiasme waarmee men aan de slag gaat, op letten dat een en ander inderdaad wordt gerealiseerd?

De drie punten brengen mij op vijf vragen die ik de staatssecretaris voorleg. Wil zij de Kamer over een jaar informeren over de voortgang?

1. Maakt het KCE het ambitieniveau waar?

2. Verbeterd de kwaliteit van de examens verder?

3. Hoe groot is de tevredenheid bij scholen en bedrijfsleven over het werk van KCE?

4. Hoeveel afkeurende verklaringen zijn er gegeven? Is aan te geven op welke punten de examens vooral onder de maat waren?

5. Hoe beoordeelt de inspectie het werk van KCE?

Als wij de zaak op de voorgestelde wijze goed volgen, dan kan KCE een waardevolle bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de examens.

□

Staatssecretaris **Nijs**: Voorzitter. De kwaliteit van de diploma's van het middelbaar beroepsonderwijs moet buiten kijf zijn, want anders komt het vertrouwen in de leerlingen van het mbo onder druk. Ik ben blij dat de heer Mosterd, met al zijn terechte vragen, zijn steun uitspreekt. Ik vat zijn betoog zo samen, dat iedereen zich blijvend zal moeten kunnen vinden in het werk van KCE. Ik ga eerst in op de punten draagvlak en bureaucreatie en de vraag of KCE het aankan.

Over KCE is veel te doen geweest. Uiteindelijk was de examen-systematiek een compromis van de mensen in het veld, zowel aan de kant van het onderwijs als aan de kant van het bedrijfsleven. Bij een compromis zijn er altijd partijen die een beetje zekerheid willen of het wel de goede kant opgaat. Vooral bij het bedrijfsleven doemen vragen op. Eerst had het er zo weinig vertrouwen in, dat het zelf zijn eigen branchediploma's wilde gaan maken. Die tendens is er niet meer. Dat is vooruitgang. In een aantal sectoren bleken de branches niet helemaal op de hoogte. Zij konden de weg naar een sectorale invulling in de examensystematiek niet vinden. KCE heeft veel gesprekken gevoerd. De meeste branches is het duidelijk dat er een sectorale invalshoek is in de

examensystematiek. De horeca is daar heel ver in. Ik denk dat nog vele zullen volgen.

Moet het bedrijfsleven niet vertegenwoordigd zijn in het bestuur van KCE? Wij menen van niet, omdat het indirect, via COLO, daarin vertegenwoordigd is. Wij moeten wel blijven letten op de samenwerking tussen het bedrijfsleven en de ROC's. Op een aantal terreinen schuren die een beetje langs elkaar heen. Ik ben bij VNO-NCW op bezoek geweest en heb een aantal branches gesproken. Afgesproken is dat dit punt de komende tijd goed in de gaten wordt gehouden en zo nodig verbeterd. Ik denk niet dat het op dit moment problematisch is, maar wij moeten zorgen dat het zo blijft.

De BVE-raad is in zijn brief heel positief over de ontwikkeling. De raad spreekt uit dat toch het risico van bureaucratie bestaat. Het belangrijkste van risico's is dat je er ervan bewust moet zijn en dat je moet zorgen dat zij worden afgedekt. KCE probeert bureaucratie zoveel mogelijk tegen te gaan. Er zijn nu overigens standaarden waardoor het al simpeler wordt. KCE zal niet meer vragen dan het zelf nodig acht. Het wil via zijn heel eigentijdse ICT-systeem communiceren met de instellingen en informatieoverdracht zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dat betekent niet dat nooit iemand zal zeggen: moet dit nou? Mijn ervaring met KCE is dat men daar zeer wel bereid is om met instellingen overleg te plegen en om te bezien of een andere manier nodig is. In dit overgangsjaar zijn natuurlijk al veel gesprekken gevoerd. Het zal daarbij vast wel eens zijn voorgekomen dat KCE zijn werkwijze heeft aangepast. Ik ben van mening dat zolang iedereen zich bewust is van het feit dat er een risico is en men bereid is om daarover overleg te plegen, KCE voor een goede aanpak zal kiezen. Als ik te horen krijg dat KCE zich in dergelijke situaties niet goed opstelt, zal ik uiteraard het gesprek met KCE aangaan.

De heer **Tichelaar** (PvdA): Voorzitter. Ik wil nog reageren op het punt van de bureaucratie dat door de collega van de CDA-fractie is ingebracht. Volgens mij doelt de BVE-raad op de situatie waarin het kwaliteitscentrum zich niet verbindt aan de vigerende eindtermen van de onderwijs- en examenregelingen, terwijl het onderwijsveld bezig is competentie-

gericht onderwijs te geven. In dat geval hanteert degene die moet toetsen een ander kader dan de instellingen. Dat zou dan tot bureaucratie leiden. Graag krijg ik hierop de visie van de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Nijs**: Ik was met mijn betoog juist toe aan opmerkingen daarover. Ik heb mijn inbreng gesplitst in een deel over algemene bureaucratie en een deel dat de competenties betreft. Het is inderdaad waar dat de invulling van de competenties consequenties heeft voor de examens. We moeten evenwel ergens met KCE beginnen en dat is wat hier gebeurt. Nu spreken wij over competenties, maar later misschien over iets anders. Alle ontwikkelingen zullen hun weg moeten vinden in de nieuwe examensystematiek. Onze oude schoenen moeten wij evenwel niet weggooien voordat er nieuwe zijn. De competentieontwikkeling is namelijk nog volop in gang. Met KCE heb ik gesproken over de competentiegerichtheid en het heeft heel duidelijk genoteerd dat de competenties een rol zullen vervullen bij de examensystematiek en de daarbij behorende standaarden. Ik vind dat wij dat proces goed moeten volgen, maar zolang de competenties nog in ontwikkeling zijn, is het moeilijk die in de examensystematiek en de standaarden in te bouwen. Dit bezwaar hoor ik vaak. KCE weet daarvan. De kunst is om de examensystematiek niet te star te maken, zodat de competentieontwikkeling snel ingebouwd kan worden als het zover is.

Op de vijf concrete vragen zal ik na één jaar mededelen of het KCE in staat is geweest om zijn ambitie waar te maken. Dan moet blijken of echt een verbetering is opgetreden in de examenkwaliteit, of zowel de instellingen als het bedrijfsleven tevreden zijn over het KCE, hoeveel afkeurende verklaringen er zijn afgegeven en over welke punten het dan met name gaat, en hoe de inspectie het KCE beoordeelt. Ik zeg dat graag toe. Sterker nog, als ik het idee heb dat het eerder moet, dan zal de Kamer van mij een brief ontvangen.

De heer **Tichelaar** (PvdA): Waarom neemt u dat eigenlijk niet mee bij de begroting, bij de verantwoording over het afgelopen jaar? Dan krijgt

Nijs

het een structurele plek en dan hoeven wij niet met aparte verslagen te werken.

Staatssecretaris **Nijs**: Dat zou kunnen. Wij hebben natuurlijk ook de inspectie gevraagd om toezicht te houden op de manier waarop het KCE dit overgangsjaar doet en straks start. Ik weet niet uit mijn hoofd wanneer de inspectie met het rapport zal komen. Het loopt van augustus tot augustus. Als het niet in de begroting kan, dan kunnen wij het altijd nog meenemen bij de bespreking van de begroting. Het lijkt mij goed dat de inspectie het afgesproken tijdschema handhaaft.

De heer **Mosterd** (CDA): Ik dank de staatssecretaris voor haar toezeggingen op dit punt. Hoewel wij heel positief staan ten opzichte van het KCE, willen wij op deze punten graag de vinger aan de pols houden.

Staatssecretaris **Nijs**: Ik heb daar niets meer aan toe te voegen.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, op een nader te bepalen tijdstip over het wetsvoorstel te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 17.20 uur tot 19.00 uur geschorst.

Voorzitter: Verburg

Aan de orde is het debat over leeftijdsdiscriminatie ziektekostenverzekeraars.

De **voorzitter**: Ik herinner de leden van de Kamer eraan dat gisteren, toen tot dit debat is besloten, is afgesproken dat de spreektijd 5 minuten bedraagt en dat de voorzitter van de Kamer toen ook heeft beloofd dat 5 minuten ook 5 minuten zouden zijn. Het debat is aangevraagd door mevrouw Smits van de PvdA. Zij krijgt dan ook als eerste het woord.

Mevrouw **Smits** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Per 1 januari is het ziekenfondspakket sterk beperkt. Dat werkt door in de standaardpakket-

polis. De PvdA was daartegen; dat is geen nieuws. Andere fracties, in ieder geval de CDA-fractie, hebben dat wel geschikt met het argument dat mensen zich aanvullend konden verzekeren.

Wij zijn nu ruim een maand verder en wat blijkt? Dat aanvullend verzekeren gaat helemaal niet zo makkelijk. Dat is niet mogelijk voor iedereen. Er zijn maatschappijen die mensen louter op grond van hun leeftijd weigeren, zo weten wij uit onderzoek van de Unie KBO. Er zijn maatschappijen die een beperkte dekking bieden, bijvoorbeeld zonder vergoeding van zelfzorgmedicijnen en ziekenvervoer. Elke maatschappij vraagt hoe dan ook een premie die behoorlijk hoog uitvalt. De FNV heeft berekend dat de nominale ziekenfondspremie is gedaald van 477 naar 430 euro per huishouden, maar dat de premie voor de aanvullende verzekering stijgt van 216 naar 408 euro. Dat is dus een belangrijke kostenstijging.

Dit leidt ertoe dat mensen met lage inkomens afzien van aanvullende verzekeringen; ook dat weten wij inmiddels uit gegevens van ziektekostenverzekeraars. Het is bekend dat ouderen en mensen met een handicap of een chronische ziekte vaak een laag inkomen hebben en afhankelijk zijn van een uitkering. Juist die groep heeft daarom sociale bescherming nodig in de vorm van een goede, betaalbare ziektekostenverzekering. Mijn fractie maakt zich daarom grote zorgen over de hoge kosten en over de discriminatie op grond van leeftijd, zoals wij dat nu in de markt zien. Uit een steekproef van de Unie KBO blijkt dat verzekeringsmaatschappijen louter op grond van leeftijd aanvragers weigeren. De Zwolsche Algemene schijnt zo'n voorbeeld te zijn: als je boven de 30 jaar bent, krijg je daar gewoon geen aanvullende verzekering. Andere maatschappijen bieden die wel, maar die bieden bijvoorbeeld standaard voor mensen boven de 65 een standaardpakketpolis aan.

De PvdA vindt dat de minister in de beantwoording van de schriftelijke vragen daarover veel te laconiek is. Volgens ons is discriminatie het ongerechtvaardigd onderscheid op grond van irrelevante factoren. Volgens mij is dat hier aan de orde als alleen de leeftijd voldoende reden is voor een weigering. Is de minister het met ons eens dat het weigeren op grond van leeftijd eigenlijk niet

zou mogen? Vindt hij dat het enkele feit van een syndroomafwijking, bijvoorbeeld het syndroom van Down, reden is om geen gewone maatschappijpolis te geven maar een duurdere standaardpakketpolis waarin een lagere dekking is voorzien? Wil hij erkennen dat ook sprake is van versluierde discriminatie van ouderen en mensen met een handicap door bijvoorbeeld het selectief voorleggen van medische keuringen aan die groepen? Is hij bereid mee te werken aan oplossingen die eraan bijdragen dat iedereen zich voor een redelijke prijs aanvullend kan verzekeren?

Mevrouw **Kant** (SP): Voorzitter. De aanvullende ziektekostenverzekering is een particuliere verzekering, een commerciële verzekering. Wij hebben geen enkele garantie dat mensen zich kunnen bijverzekeren voor wat uit het ziekenfondspakket gaat. Als wij iets uit dat pakket halen, is het met de georganiseerde solidariteit afgelopen. Dat geldt in al die voorbeelden, al die maatregelen, al die zaken waar je tot dan toe voor verzekerd was. Dat is precies de reden waarom mijn fractie in het najaar tegen de maatregelen rond het ziekenfondspakket was. Wij zeiden: dat moet je niet doen, want dat leidt tot nadelige maatschappelijke gevolgen.

Er zijn twee problemen. Als je je aanvullend moet verzekeren, heb je altijd het probleem dat dit per definitie een niet-inkomensafhankelijke premie is. Voor sommige groepen in onze samenleving wordt dat onbetaalbaar. Zij moeten dan moeilijke keuzes maken: verzeker ik mij, of haal ik mijn kind van de sportclub, of vult u verder maar in. Het tweede probleem is dat je, als je iets uit het ziekenfondspakket haalt, altijd het risico loopt dat bij aanvullende, commerciële verzekeringen selectie en uitsluiting plaatsvinden.

De problemen die zich kunnen voordoen wanneer een bepaalde behandeling uit het ziekenfondspakket wordt gehaald, hebben wij al gezien toen de tandartszorg uit dat pakket werd gehaald. Mensen hebben zich veelal niet bijverzekerd en gingen niet meer naar de tandarts. Ik verwijs naar een onderzoek van de FNV waaruit bleek dat 43% van de mensen met een